

Iso-Britannian ns. Wilding-sarjan käyttömerkit 1952 - 1968

Yrjö VI:n kuoltua helmikuussa 1952 valtaistuimelle nousi kuningatar Elisabeth II. Uutta käyttösarjaa saatiin odottaa kuitenkin melko kauan. Ensimmäiset uudet merkit ilmestyivät vasta joulukuussa 1952 ja viimeiset 1954. Sarjan ainoa täydennysarvo painettiin 1959.

Merkkijulkaisu sai nimensä valokuvausliike Dorothy Wildingistä, jonka ottamaan muotokuvaan pohjautuu viimeinen Iso-Britannian vesileimaiselle paperille painettu käyttösarja. Postimerkit painoi kuuluisa Harrison & Sons'n kirjapaino rasterisyyväpainomenetelmällä. Hammastus oli kaikissa pienikokoisissa merkeissä 15:14 ja postimerkeissä käytetty liima oli arabi-liima. Wilding-sarjan merkit korvattiin 1.7.1967 Machin-nimisellä sarjalla, joka ilmestyy edelleen. Kelpoisuutensa liikenteessä merkit säilyttivät 29.2.1972 asti.

Painopaperi

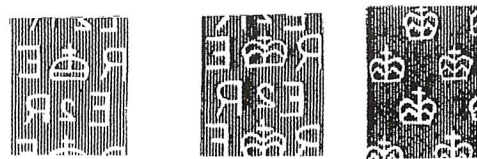
Vesileimalla varustettu painopaperi oli aluksi väriltään kellertävää. 1960-luvun alussa käyttöön otettu uusi painopaperi oli valkoista, läpikuultamatonta tai osaksi läpikuultavaa. Saman vuosikymmenen puolivälin tienoilla edellisen korvasi valkoinen UV-lampun alla voimakkaasti fluoresoiva paperi, joka sekin oli läpikuultamatonta tai osaksi läpikuultavaa. Liitupaperille painettiin pienistä arvoista vain ½ ja 2½ d:n merkit ja ne ilmestyivät vain postimerkkihiossa.

Grafiittijuovat

Leimaustekniikan ja postinlajittelun helpottamiseksi painettiin 1957-1959 osaan arvoista merkin takapuolelle sähköä johtavat grafiittijuovat: 2 ensimmäisen ja 1 toisen luokan kirjepostia varten. Myöhemmin painettiin osaan merkkejä etupuolelle lisäksi fosforijuovat samasta syystä.

Kolme eri vesileimaa

Käyttömerkkisarjassa on käytetty kolmea eri vesileimaa. Arkkimerkeissä vesileima on aina oikeinpäin. Postimerkkivihkoissa vesileima on joko oikeinpäin tai ylösalaisin ja rullamerkeissä joko oikeinpäin tai sivuttain. Vihkomerkit erottaa arkkimerkeistä yhdeltä tai kahdelta sivulta "leikatuista" hampaista. Rullamerkeissä leikatut hampaat ovat aina merkin kahdella vastakkaisella sivulla joko pystyyn tai vaakasuoraan. Poikkeukselliset vesileima-asennot johtuvat vihko- ja rullamerkkien valmistustavoista eikä siitä, että painoarkki olisi joutunut virheasentoon painokoneeseen.

vesileimat 1, 2 ja 3 vuosilta 1952-54,
1955-57 ja 1958-67

Fosforijuovat

Fosforijuovien tarkoitus oli ohjata kirjeet leimauskoneeseen oikeaan asentoon ja toiseksi mahdollistaa kirjepostin koneellinen lajittelu ensimmäisen ja toisen luokan osalta. Merkkien etupuolelle painettiin joko kaksi 9,5 mm:n tai 8 mm:n fosforijuovaa (kirjepostin ensimmäinen luokka) tai yksi 4 mm:n fosforijuova joko merkin keskelle tai sitten yksi vasemmalle tai oikealle (toinen luokka).

UV-lampun alla fosforijuovat "heijastavat" joko vihreää, sinistä tai violettiä väriä. Jos merkki on

9,5 ja 8 mm:n fosforointi

painettu kellertävälle paperille ja jälkihehku pimeässä huoneessa tarkasteltuna on heikko, kysymyksessä on aina vihreä fosfori. Näin on myös asia silloin, jos merkkien takana on grafiittijuovat. Mikäli kellertävän tai valkoisen paperin jälkihehku on voimakas ja pitkävaikutteinen, fosforin väri on sininen. Jos taas paperi on valkoista, mutta jälkihehku hyvin heikko ja lyhytvaikutteinen, fosforin väri on violetti. Fosforijuovien värin selvittäminen on olennaisen tärkeää, koska hintaerot näiden merkkien osalta voivat olla hyvinkin huomattavat.

Painovirheitä ja muunnoksia

Käyttösarjasta löytyy runsaasti erikoisuuksia, joista erikoisluettelotkaan eivät juuri kerro mitään. Hammastamattomien ja osittain hammastamattomien merkkien lisäksi onnekas löytäjä voi saada haaviinsa merkkejä timantti- tai kaksoishammastuksella tai vieläkin poikkeuksellisemmalla hammastuskoneen hurjastelulla. Lisäksi löytyy suuria hammastesiirtymiä, paperilaskoksia, paperiliitoksia, ns. kuivapainantaa, jossa merkin kuva tai ainakin osa on jäänyt näkymättömiin. Fosforijuovien puuttuminen merkeiltä tai sijoittuminen "väärään paikkaan" lisää mahdollisuuksia löytöihin.

Suurimpia harvinaisuuksia ovat päiköt, jotka ovat syntyneet postimerkkivihkojen valmistuksen yhteydessä sattuneista leikkausvirheistä. Lähes samaa harvinaisuusastetta ovat virheellisesti sijoittuneet grafiittijuovat merkkien takana: yksi vasemmalla (takaa katsottuna), 2 juovaa vasemmalla, puuttuva grafiittijuova merkkiparissa sekä pari, jossa toisessa yksi, toisessa kaksi juovaa.

Linna-aiheiset korkeat arvot 1955-68

Julkaisun neljä suurikokoista, korkea-arvoista postimerkkiä esittävät historiallisia linnoja: Carrickfergus (Pohjois-Irlanti), Caernavon (Wales), Edinburgh (Skotlanti) ja Windsor (Englanti). Merkkejä painoi julkaisuaikana peräti kolme eri kirjapainoa: Waterlow, De La Rue ja Bradbury-Wilkinson.

Hammastus oli kaikissa merkeissä 11:12. Linnamerkit korvattiin Machin-tyyppisillä suurikokoisilla merkeillä, jotka ilmestyivät 5.3.1969. Käypäisyytensä 1 punnan merkkejä lukuun ottamatta linnamerkit säilyttivät kuitenkin 1.3.1972 asti.

Waterlow 1955-57 vesileima 2

Linnamerkit painettiin teräspainomenetelmällä. Waterlow'n kirjapaino käytti viittä eri paperia: kolmea kellertävänväristä ja kahta vaaleankellertävänväristä. Tarkempien yksityiskohtien selvittäminen ei ole tämän kirjoituksen puitteissa mahdollinen. Lisätietoja löytyy kirjoituksen lopussa olevasta lähdekirjallisuudesta.

Alimmasta arvosta löytyy kaksi eri tyyppiä. Ykköstyypissä merkin yläreunan ulkoviivassa on katkeama, kakkostyyppin ulkoviiva on aina yhtenäinen. Eri kirjapainoissa painettujen merkkien erottaminen on tärkeää, koska merkkien hintaerot ovat hyvin suuret. Waterlow'n painamien merkkien yksinkertaisin tunnistamiskeino on leveät yläkulmahampaat ja merkkien kihartuminen vaakatasossa (ylä- ja alareuna vastakkain), joka johtuu paperikuitujen suunnasta. Merkeistä ei ainakaan toiselta ole löytynyt vesileimaa ylösalaisin.

De La Rue I 1957-58 vesileima 2

De La Rue'n kirjapainon merkkien varmin tunnistamiskeino on kapeat yläkulmahampaat ja kihartuminen vaakatasossa. Paperi on vaaleankellertävää joko läpikuultamatonta tai läpikuultavaa. Nämä merkit varsinkin käyttämättöminä ovat huomattavasti arvokkaampia kuin Waterlow'n painamat merkit.

Kilotavaran joukosta on löytynyt yksi 2 s 6 d:n merkki ylösalaisin olevalla vesileimalla. Leimaamattomia ei tietävästi tunneta. Koska painoarkki sisältää 80 merkkiä, ylösalaisin olevaa vesileimaa kannattaa metsästä, vaikkei löytäisikään!